Teza: postępowanie karne a postępowanie dyscyplinarne

Postępowanie dyscyplinarne, jako odrębne, toczy się niezależnie od postępowania karnego, możliwe jest ewentualnie jego zawieszenie na czas trwania postępowania karnego. Zdaniem Wyższego Sądu Dyscyplinarnego, sąd dyscyplinarny powinien jednak brać pod uwagę wyniki postępowań karnych i uwzględniać przeprowadzone w ich toku dowody, pozostając przy tym samodzielnym w ocenach i wnioskach.

Sygn. akt. WO -73/16

ORZECZENIE

z dnia 19 sierpnia 2016 r.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie w składzie:

Przewodniczący: SWSD Krzysztof Górecki

Sędziowie: SWSD Jacek Klimowicz (sprawozdawca)

SWSD Mariusz Łątkowski

Protokolant: KamilaKamińska
przy udziale Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego Michała Jasiaka po rozpoznaniu w dniu 19 sierpnia 2016 r.

sprawy radcy prawnego W. R.

obwinionego z art. 64 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych w związku z art. 6 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego.

na skutek odwołania Ministra Sprawiedliwości od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Poznaniu z dnia 17 grudnia 2015 r. w sprawie o sygn. akt. OSD 36/15

orzeka:

1.

zmienia zaskarżone orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Poznaniu z dnia 17 grudnia 2015 r. w sprawie o sygn. akt
OSD 36/15 i wymierza radcy prawnemu W. R., obok kary zawieszenia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego na okres 1 roku - zakaz wykonywania patronatu przez okres 2 lat;

2.

uchyla pkt 2 orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Poznaniu;

3.

zasądza od obwinionego koszty postępowania odwoławczego w zryczałtowanej wysokości 1.100 zł (słownie: jeden tysiąc sto zł) na rzecz Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 14 lutego 2013 r., sprostowanym postanowieniem z 11 lutego 2013 r., sygn. akt RD 2/2013/1, Rzecznik Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w Poznaniu wszczął dochodzenie o popełnienie przez radcę prawnego W. R. przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych a następnie postanowieniem z tego samego dnia przedstawił radcy prawnemu zarzut, że w dniu 21 maja 2012 r. w P. z komputera o numerze IP (...) należącego do (...) Urzędu Wojewódzkiego z adresu mailowego (...) przesłał do serwera pocztowego (...) na adres(...) mail z zawartością pliku zawierającego podrobiony pozew do Sądu Rejonowego P. w P. opatrzony datą 29 września 2011 r. w imieniu powoda (...). sp. z o.o. z siedzibą w P. ul. (...) przeciwko M. i Z. G. z prezentatą wpływu i podpisem osoby przyjmującej, który to pozew nigdy do Sądu nie został złożony co stanowiło przestępstwo z art. 270 § 1 K.k.. Rzecznik Dyscyplinarny wskazał, że działanie to stanowiło przewinienie dyscyplinarne określone w art. 64 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych w zw. z art. 6 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego.

Po przesłuchaniu obwinionego oraz zebraniu stosownej dokumentacji i wyjaśnień w sprawie, wnioskiem z dnia 12 czerwca 2013 r. Rzecznik Dyscyplinarny wystąpił do Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w P. o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego przeciwko radcy prawnemu W. R..

Orzeczeniem z dnia 11 lutego 2014 r. Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w P. uznał obwinionego za niewinnego zarzucanego mu czynu wskazując w uzasadnieniu orzeczenia na brak dostatecznych dowodów przewinienia.
Od orzeczenia w dniu 27 marca 2014 r. odwołanie wniósł Sekretarz Stanu Ministerstwa Sprawiedliwości zarzucając mu obrazę przepisów postępowania w postaci niezasadnego przyjęcia przez sąd dyscyplinarny, że przeprowadzone w sprawie dowody nie potwierdziły popełnienia przez obwinionego zarzucanego mu czynu, w sytuacji gdy obowiązkiem Sądu było wyjaśnienie z urzędu wszystkich okoliczności faktycznych przemawiających zarówno na korzyść, jak i na niekorzyść obwinionego.

W dniu 28 lipca 2014 r. do Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Poznaniu wpłynęły odpisy wyroków Sądu Rejonowego P. w P.z dnia 27 stycznia 2014., sygn. akt (...) oraz Sądu Okręgowego w P.z dnia 23 maja 2014 r., sygn. akt (...).
Sąd I instancji uznał oskarżonego radcę prawnego W. R. za winnego tego, że w dniu 21 maja 2012 r. w P. użył jako autentycznego podrobiony pozew do Sądu Rejonowego P. i J. w P. opatrzony datą 29 września 2011 r. w imieniu powoda (...) sp. z o.o z prezentatą wpływu i podpisem osoby przyjmującej, który to pozew nigdy do Sądu nie został złożony, w ten sposób, że z komputera o nr IP (...) należącego do (...) Urzędu Wojewódzkiego z adresu mailowego (...) przesłał do serwera pocztowego (...) na adres (...) mail z plikiem zawierającym skan tego pozwu, tj. przestępstwa z art. 270 § 1 K.k., za co na podstawie art. 270 § 1 K.k. w zw. z art. 33 § 1 i 3 K.k. wymierzył mu karę 100 stawek dziennych grzywny, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 50,00 zł, ponadto na podstawie art. 41 § 1 K.k. w zw. z art. 43 § 1 K.k. orzekł wobec niego środek karny w postaci zakazu wykonywania zawodu radcy prawnego na okres 1 roku oraz orzekł o kosztach postępowania.

Sąd II instancji, na skutek wniesionej przez oskarżonego i jego obrońcy apelacji, zmienił zaskarżony wyrok w pkt. 1 w ten sposób, że przyjął, że doszło do użycia jako autentycznego pozwu z podrobioną prezentatą Sądu Rejonowego P. w P., a nadto do wysłania pliku zawierającego pozew z podrobioną prezentatą doszło z jednego z komputerów należących do (...) Urzędu Wojewódzkiego.
W pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymano w mocy.

Orzeczeniem z dnia 11 maja 2015 r. Wyższy Sąd Dyscyplinarny w Warszawie, sygn. akt WO-60/2014 uchylił orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Poznaniu i przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania, wskazując, że Sąd I instancji oparł swoje rozstrzygnięcie w całości na złożonych przez obwinionego wyjaśnieniach, mimo że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy budził wątpliwości. Nadto Wyższy Sąd Dyscyplinarny zwrócił uwagę, iż postępowanie dyscyplinarne, jako odrębne, toczy się niezależnie od postępowania karnego, możliwe jest ewentualnie jego zawieszenie na czas trwania postępowania karnego. Zdaniem Wyższego Sądu
Dyscyplinarnego, sąd dyscyplinarny powinien jednak brać pod uwagę wyniki postępowań karnych i uwzględniać

przeprowadzone w ich toku dowody, pozostając przy tym samodzielnymi w ocenach i wnioskach.

Po ponownym rozpoznaniu sprawy w dniu 17 grudnia 2015 r., sygn. akt OSD-36/15, Okręgowy Sąd Dyscyplinarny w Poznaniu uznał obwinionego radcę prawnego W. R. winnym popełnienia zarzucanego mu czynu i za to na podstawie art. 65 ust. 1 pkt 1 ustawy o radcach prawnych wymierzył mu karę zawieszenia wykonywania zawodu radcy prawnego na okres 1 roku (pkt 1), na podstawie art. 413 § 2 K.p.k. w zw. z art. 74 [1] ustawy o radcach prawnych zaliczył mu na poczet wymierzonej w pkt. 1 kary okres zakazu wykonywania zawodu orzeczony tytułem środka karnego na okres 1 roku wyrokiem Sądu Rejonowego P. w P.z dnia 27 stycznia 2014 r. w sprawie o sygn. akt (...) (pkt 2) oraz orzekł o kosztach postępowania (pkt 3).

Zdaniem Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego w Poznaniu okoliczności popełnienia przez obwinionego radcę prawnego W. R. przewinienia wskazanego we wniosku Rzecznika Dyscyplinarnego z dnia 12 czerwca 2013 r. nie budziły wątpliwości.
Sąd dyscyplinarny do powyższego przekonania doszedł kierując się zarówno własnymi ustaleniami podczas toczącego się postępowania dyscyplinarnego, jak i materiałem zgromadzonym przez sądy karne obu instancji.

W ocenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego w Poznaniu, w świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego, nie można było mówić o zagubieniu 12 segregatorów pozwu przez pracowników biura podawczego. O ile zagubienie pisma procesowego niewielkiej objętości można było, zdaniem Sądu, uznać za prawdopodobne, to już zagubienie tak obszernego pisma inicjującego postępowanie jest niemożliwe, także w kontekście obowiązkowej rejestracji pism w systemie sądu rejonowego. Na niekorzyść obwinionego przemawiał także fakt, iż nie posiadał on oryginałów dokumentu, tj. przedmiotowego pozwu opatrzonego prezentatą sądu.

Wymierzając radcy prawnemu W. R. karę dyscyplinarną zawieszenia prawa do wykonywania zawodu sąd dyscyplinarny wskazał, że jej odpowiednikiem na gruncie ustawy karnej jest środek karny w postaci zakazu wykonywania zawodu. Mając to na względzie Sąd I instancji zaliczył na poczet kary orzeczonej względem obwinionego - okres zakazu wykonywania zawodu orzeczony tytułem środka karnego na czas 1 roku wyrokiem Sądu RejonowegoP. w P.z dnia 27 stycznia 2014 r. w sprawie o sygn. akt (...).

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 70 [6] ustawy z dnia 6 lipca
1982 r. o radcach prawnych oraz uchwały nr 38/2014 Rady Okręgowej Izby Radców Prawnych w Poznaniu z dnia 29 stycznia 2014 r. w sprawie zmiany uchwały nr 14/X/2010 Rady Okręgowej Izby Radców Prawnych w Poznaniu z dnia 21 października 2010 r. w sprawie wynagrodzeń ryczałtowych.

Od powyższego rozstrzygnięcia odwołanie na niekorzyść obwinionego wniósł Minister Sprawiedliwości, w części dotyczącej orzeczenia o karze dyscyplinarnej, zarzucając mu:

1)

obrazę przepisu prawa materialnego, tj. art. 65 ust. 2 b ustawy o radcach prawnych poprzez pominięcie przy wymierzaniu kary zawieszenia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego - zakazu wykonywania patronatu;

2)

obrazę przepisów postępowania, a mianowicie art. 67 ust. 1 ustawy o radcach prawnych oraz art. 413 § 2 pkt 2 K.p.k., która miała wpływ na treść orzeczenia i polegała na zaliczeniu na poczet orzeczonej kary dyscyplinarnej zawieszenia wykonywania zawodu radcy prawnego środka karnego zakazu wykonywania zawodu orzeczonego w prawomocnym wyroku sądu powszechnego, podczas gdy:

- postępowanie dyscyplinarne przeciwko radcom prawnym jest niezależne od postępowania karnego i instytucje prawne przewidziane w ustawie o radcach prawnych nie mogą byc utożsamiane z instytucjami uregulowanymi w kodeksie karnym ani w kodeksie postępowania karnego;

- zastosowany przepis art. 413 § 2 pkt 2 K.p.k. dotyczy zaliczania na poczet orzeczonej kary i środków karnych (przy odpowiednim zastosowaniu tego przepisu do postępowania dyscyplinarnego - na poczet kary dyscyplinarnej

zawieszenia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego) - tymczasowego aresztowania i zatrzymania oraz środków zapobiegawczych wymienionych w art. 276 K.p.k. (przy odpowiednim zastosowaniu tego przepisu do postępowania dyscyplinarnego - środka dyscyplinarnego w postaci tymczasowego zawieszenia w czynnościach zawodowych), a zatem ma zastosowanie przy uwzględnianiu środka karnego znanego prawu procesowemu w orzeczeniu merytorycznym, a nie może być podstawą swoistego wyroku łącznego obejmującego dwie niezależne instytucje materialnoprawne.

Mając na uwadze powyższe wnosił o zmianę zaskarżonego orzeczenia przez wymierzenie obwinionemu, obok kary zawieszenia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego na okres jednego roku, zakazu wykonywania patronatu przez okres dwóch lat oraz uchylenie pkt 2 sentencji.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny ustalił i zważył, co następuje:

Odwołanie Ministra Sprawiedliwości zasługiwało na uwzględnienie w całości.

Zdaniem Wyższego Sądu Dyscyplinarnego, o ile dokonane przez Okręgowy Sąd Dyscyplinarny w Poznaniu ustalenia faktyczne i ich uzasadnienie uznać należy za prawidłowe, to już analiza motywów rozstrzygnięcia w zakresie wymierzonej obwinionemu kary nie zasługuje na aprobatę.

Odnosząc się do pierwszego z zarzutów odwołania wskazać należy, że art. 65 ust. 2 b ustawy o radcach prawnych w swojej treści konstytuuje obligatoryjność każdorazowego orzekania, obok wymierzanej kary zawieszenia prawa do wykonywania zawodu, również zakazu patronatu na okres od 2 do 10 lat. Okręgowy Sąd Dyscyplinarny wydając rozstrzygnięcie całkowicie pominął nałożony ustawą obowiązek orzeczenia środka dyscyplinarnego w postaci zakazu patronatu, czym bezsprzecznie naruszył art. 65 ust. 2 b ustawy o radcach prawnych i w tym zakresie orzeczenie to należało skorygować do stanu zgodnego z prawem. Mając na względzie, iż odwołujący wnioskował o wymierzenie obwinionemu najniższego wymiaru wspomnianego środka, tj. zakazu patronatu na okres 2 lat, w ocenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego, orzeczenie o wymiarze tego środka we wnioskowanej wysokości nie wymaga dodatkowego uzasadniania.

Przechodząc do zarzutu obrazy przepisów postępowania, tj. art. 67 ust. 1 ustawy o radcach prawnych oraz art. 413 § 2 pkt 2 K.p.k., w zakresie, w jakim Okręgowy Sąd Dyscyplinarny w Poznaniu dokonał zaliczenia na poczet wymierzonej obwinionemu kary w postępowaniu dyscyplinarnym, kary uprzednio orzeczonej przez sąd karny, wskazania wymaga szczególna lakoniczność uzasadnienia przez Sąd I instancji motywów takiego zaliczenia. Nie można bowiem uznać za prawidłowe przytoczenie orzeczenia wyroku NSA z dnia 26 kwietnia 2006 r., sygn. akt II GSK 56/06 nie poparte żadnym rozważaniem prawnym w tym przedmiocie. Przede wszystkim wskazane przez Sąd I instancji orzeczenie nie mogło stanowić podstawy do przyjęcia zaliczalności kar z dwóch odrębnych postępowań dotyczących dwóch odrębnych instytucji. W wyroku Naczelny Sąd Administracyjny wskazał jedynie, że kara dyscyplinarna zawieszenia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego nie może być orzeczona na czas krótszy niż okres, na jaki został orzeczony zakaz wykonywania zawodu radcy prawnego przez sąd karny, nie wskazywał zaś na możliwość ich wzajemnego zaliczania.

Na taką możliwość nie wskazuje także żaden przepis ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, a wręcz przeciwnie - w art. 67 ust. 1 wskazuje się na niezależność postępowania dyscyplinarnego od postępowania karnego, chociażby toczyły się one o ten sam czyn.
Zawarte w art. 74^1 pkt 1 - 2 ustawy o radcach prawnych odesłanie do odpowiedniego stosowania przepisów kodeksu postępowania karnego oraz rozdziałów I-III Kodeksu karnego nie oznacza stosowania ich wprost, a jedynie pomocniczo w zakresie, w jakim jest to potrzebne dla postępowania dyscyplinarnego, z uwzględnieniem jego odrębnej specyfiki.

Zaliczanie na poczet kary orzeczonej w postępowaniu dyscyplinarnym, którego dokonał Okręgowy Sąd Dyscyplinarny w Poznaniu - środka karnego w postaci zakazu wykonywania zawodu orzeczonego w postępowaniu karnym podważyło istotę samego postępowania dyscyplinarnego. Gdyby dopuszczać taką możliwość, w efekcie, niejednokrotnie osoby skazane wyrokami karnymi, pociągnięte również do odpowiedzialności dyscyplinarnej „za zawinione, nienależyte wykonywanie zawodu radcy prawnego oraz za czyny sprzeczne ze ślubowaniem radcowskim lub zasadami etyki radcy prawnego" (vide art.

64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych) na gruncie swojej odpowiedzialności zawodowej nie ponosiłyby wcale lub ponosiły w niewielkim stopniu reperkusje swoich nienależytych działań. Tymczasem nie taki jest cel i zamierzenie postępowania dyscyplinarnego, które jako postępowanie quasi karne ma kształtować odpowiednią postawę nie tylko ukaranych, ale także stanowić środek tzw. prewencji ogólnej.

Końcowo, zgodzić należy się ze wskazaną przez Ministra Sprawiedliwości w odwołaniu wykładnią treści przepis art. 413 § 2 pkt 2 K.p.k. w zakresie, w jakim na poczet kary dyscyplinarnej zawieszenia prawa do wykonywania zawodu możliwe byłoby ewentualne zaliczenie przewidzianego przez ustawę o radcach prawnych środka w postaci tymczasowego zawieszenia w czynnościach zawodowych, co w niniejszej sprawie nie miało miejsca.

Mając na uwadze powyższe Wyższy Sąd Dyscyplinarny, na podstawie art. 437 § 1 i 2 K.p.k. w zw. z art. 74^1 ustawy o radcach prawnych, orzekł jak w sentencji.

O kosztach postępowania przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym orzeczono w oparciu o przepis art. 70^6 ust. 2 ustawy o radcach prawnych.